

ABONAMENTUL

Pe un an . 28 Cor.
Pe un um. . 14 .
Pe o lună . 2.40 .

Numărul de zi pentru România și străinătate pe an 40 franci.

Telefon pentru oraș și comitat 502.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA :
Strada Deák Ferenc Nr. 20.
INSERTIUNILE
se primesc la administrație.
Multămite publice și Loc
deschis costă fiecare șir
20 fileri.
Manuscripte nu să inapo-
iază.

Ziua libertății.

Nu poate fi cârmuire mai neghioabă și mai păcătoasă decât aceea, care cearcă să despoaie sufletul unui popor de amintirile gloriei lui din trecut și, împiedecându-l în manifestarea celor mai firești sentimente de pietate, se amăgește că ar putea să pună zăgaz aspirațiilor lui din viitor.

Nici o cârmuire pământescă nu are dreptul și nu are putința să pună stăpânire absolută asupra sufletelor. Toate poruncile și opreliștile nelegiuite vor căde neputincioase în fața puterii sufletești conștiente, care e în stare să sfarme, la un moment dat, lanțurile robiei și să se înalțe strălucind în lumina libertății...

Iar până la „plinirea vremii” sufletul unui popor va ști să-și adune și păstreze cu scumpătate amintirile și să prăznuiască în taină, învăluit în atmosfera duiosă a unei tăceri profunde, dar înțelegătoare și pline de nădejdi.

Prin tăcere înțeleaptă și muncă îndelungată, stăruitoare și conștientă, se plămădesc energiile naționale, se pregătesc sufletele pentru sărbătoarea cea mare, obștească, a libertății depline.

Ziua de 3/15 Maiu, ca un început al luptelor și pregătirilor noastre pentru libertatea obștească a poporului român din această țară, ne va fi totdeauna

un prilej de cucernică sărbare, în taina gândurilor noastre. Dacă răutatea vremilor și a cârmuitorilor nu îngăduie ca ochii noștri să se desfăteze privind falfăirea tricolorului și poporul să se însufletească de accentele imnului național, pornit din sute de mii de piepturi românești, nimic nu ne poate împedeca, de a ne întoarce gândul nostru spre mormintele eroilor, cari au ridicat în 3/15 Maiu 1848 steagul libertății noastre naționale, chemând poporul întreg la înțelegerea acestei idei mântuitoare, la lupte și jertfe necontenite pentru realizarea ei.

Din aceste morminte sacre, cari sunt paginile de glorie ale istoriei noastre, a răsărit pentru neamul nostru floarea nădejdilor într'un viitor mai senin, din ele pătrund până la noi șoptele trecutului, cari se pot re-suma într'un singur cuvânt, în lozinca: **înainte!**

Arena luptelor aprinse ne chiamă și amintirea glorioșilor noștri înaintași ne poruncește, să nu încetăm un singur moment a propovădui poporului nostru cuvântul libertății naționale depline și a-l îmbărbăta în luptele grele, ce mai are de purtat, până când dorințele și postulatele cuprinse în cele 16 puncte ale programului național din 3/15 Mai 1848 vor fi toate traduse în fapte.

Programul acesta, aprobat cu însufletire de întreagă adunarea națională de pe Câmpul Libertății, trebuie privit

ca rezultatul unor stăruinți și lupte seculare și în acelaș timp ca o platformă statornică pentru alte lupte seculare în viitor. El n'a răsărit pe neașteptate și numai din valurile mișcării dela 1848, ca Venus Anadiomene din spuma valurilor mării, ci are rădăcini cu mult mai adânci în evoluția istorică a poporului nostru, în cursul căreia conducătorii Românilor n'au scăpat nici un prilej mai însemnat fără să fi dat glas dorințelor firești și legitimele postulate ale acestui popor. Nu numai „*Supplex Libellus*” din 1791, ci chiar și gravaminele preoțimii din 15 Mai 1748 sunt adevărate programe politice, cari dacă n'au aceeaș precizie în formularea amănuntelor, în esență exprimă totuș ideea **libertății și autonomiei naționale**, din care pornește și programul dela 3/15 Mai 1848.

Deosebirea cea mare între acesta și acelea este însă, că pe când cele dintâi se înfățișează ca niște *umilite* cereri ale preoților (1748) sau ale episcopilor (1791), cel din urmă exprimă dorința întregului popor român din Ardeal și nu numai o dorință platonnică, ci și hotărârea bărbătească de a jertfi pentru înfăptuirea acestui program național. — Prin sute și mii de vieți jertfite în mod eroic, prin îmbelșugate șiroaie de sânge s'a dat apoi programului nostru național sancțiunea istorică, pe care numai un popor viteaz și vrednic de libertate e în

FOITA ZIARULUI „TRIBUNA”

Cântec Valah.

— 3/16 Mai. —

*Popoare-au răsărit și s'au pierdut
In umbra 'ntunecată-a neființei
Și 'mpărății 'ncrezute biruinței
In noapte prăvălite-au dispărut.*

*Venit-au peste noi cu foc și moarte
Puvoaiele de jaf și prăzi setoase,
Ne-au potopit câmpiile mănoase,
Dar moartea a avut de dânsii parte.*

*Iar tu, vlăstar din nobila tulpină,
Sădit în fața vântului năprasnic,
Tu, doar pe Domnul singur având
[paznic,
Văzuși cum valu 'n fața ta se 'nclină.*

*Și mândru ai crescut în locul sfânt,
Unde cesari te-au pus de sentinelă,
Furtuna te-a izbit nebun, rebelă,
Dar fără să te plece la pământ.*

*Și-acum te 'nalți, stejar mareț la fire,
In umbra ta s'acoperi tot pământul!
Și ce nenorocit rosti cuvântul
Că neamul nostru merge spre peire?*

*Să moară cel ce n'a perit în foc
Și fierul n'a putut ca să-l rănească,
Ci 'nvingător ca sabia cerească
A resărit pe strămoșescu-i loc?*

*Supuse neamurile-or fi peirei
Ca frunzele la vântul toamnei, rece,
Biruitoari prin veacuri noi vom trece,
Căci este 'n noi sămânța nemurirei.*

*Când soarele lumina sa schimba-va
Și lumile vor sta în mort repaos,
Când totul se va 'ntoarce în negrul
[haos,
Atunci, și nici atunci n'om pierde
[slava.*

*De ce cobîți atuncea viitorul?
Ridică-ți truntea trufaș, tu, Române,
De e azi nor, lumină va fi mâne,
Căci soarele zdrobește 'n mersu-i
[norul!*

I. U. Soricu.

„Poporul se deșteaptă!”

— Un roman social de Brociner, —

De II. Chendi.

Dl Dr. Marco Brociner, literat evreu cunoscut îndeosebi în Austria, cu toate că și-a părăsit țara, tot mai numește România cu oarecare ostentație „mein Heimathsland”. În realitate însă dl Brociner n'a scăpat, de când ne-a lăsat, nici o ocazie de a ponegri această patrie în care s'a născut. Din scrisul său și-a făcut o adevărată meserie de a denunța străinătății, o Românie în culorile cele mai stridente și mai antipatice. Cărțile lui beletristice și piesele de teatru, în cari s'a îndeletnicit cu subiecte românești, n'au servit decât spre scopuri de evidentă mistificare și agitație. Sub aparența forme artistice a divulgat exagerări de moravuri, caricaturi de caractere și reflexiuni, îndrăznețe până la cinism, asupra stărilor sociale și politice din diferite pături ale poporului românesc. Chiar și în timpul tinereții sale, pe când încerca să scrie românește prin revistele obscure din București, dl Brociner a fost surprins de dl Gherea, care i-a reproșat, că scrie despre țaranul român, fără să-l cunoască și că „desăvârșita necunoștință a păturii sociale descrise, lipsa de adâncire psihică, lipsa de logică și absurditatea tipurilor și acțiunii”... sunt însușirile cari îl caracterizează.

De-atunci însă dl Brociner a știut să străbată în Austria. Presa vieneză este destul de primitoare pentru noutatea subiectelor sale.

stare s-o dea postulatelor sale politice.

Iată pentruce, odată și odată, când Duhul Sfânt al libertății se va sălășlui și pe plaiurile noastre, ziua de 3 Maiu va deveni o serbare națională obștească și se va lserba pretutindeni ca *ziua libertății*.

Dacă în zilele noastre de patimi oarbe și ambiții sterile, — am îndrăzni să punem așa în treacăt întrebarea: Cui îi revine în primul rând meritul pentru ziua de 315 Maiu 1848? Istoria ar răspunde în mod categoric: *Tinerimii!* Căci tineri erau toți conducătorii și inițiatorii acestei mișcări: Iancu și Bărnăuțiu, Șaguna și Barițiu, Pumnul și Papiu Ilarian etc.

Se găsească chiar dovezi, că unii dintre „frunțașii” bătrâni de atunci erau nemulțumiți cu această mișcare. Și nemulțămirea lor se îndreptă mai ales contra tinerilor. „Apoi nu ne prea mirăm — scria în 7 August 1848 un *frunțaș bătrân* — că dacă n'am putut ocoli, ca să nu pună mâna tinerimea pe cârma poporului român, nu putea avea încercarea aceasta alte urmări, decât care le vedem cu ochii”...

Dar dacă ar fi lipsit atunci îndrăzneala tinerimii și entuziasmul poporului care a urmat cu mic cu mare glasul acelor tineri — și numai pe al lor! — în istoria noastră am căuta zadarnic paginile de glorie cari încep cu proclamarea lui Bărnăuțiu și sfârșesc cu biruințele strălucitoare de eroism și de cea mai desăvârșită abnegație ale lui Avram Iancu.

Chiar amintirile, pe cari ni le evocă *ziua libertății*, arată necesitatea și importanța curentelor de energie și entuziasm tineresc în viața unui popor, și impun tinerimii noastre a par-

ticipa în mod activ la viața națională, împlinindu-și, în orice moment și între orice împrejurări, cu cinste misiunea sa de progres.

Campania pentru votul universal plănuită de comitetul nostru. Urmând bunului său obicei din bătrâni, comitetul executiv al partidului nostru a plasat într-o corespondență *ungurească* următorul comunicat: Comitetul executiv al partidului național român, sub președința dlui Teodor Mihali, a ținut în Budapesta o conferință. A debătut raportul despre adunarea poporală din Igrăș și au hotărât că, *paralel cu partidul lui Justh și cu socialiștii*, vor organiza, în toate ținuturile locuite de Români, în restimpul dela 15 Mai până la 30 Septemvrie, *50 de adunări populare*...

Reforma electorală. Vázsonyi, deputatul democrat al Budapestei, scrie în numărul de Duminecă al ziarului *Pester Lloyd* un articol, din care scoatem următoarele rînduri:

Reforma electorală a fost la noi, de ani de zile, numai o chestie de tactică. Au făgăduit-o totdeauna aceia, cari erau în stare să o aducă și au respins-o cei cari erau în situația de a o putea înfăptui. În lupta electorală din 1905 a făgăduit-o opoziția unită, care nu și putea închipui o biruință cu actualul sistem electoral. Neașteptatele urmări ale alegerilor, au împrietinit-o însă repede-repede cu dreptul electoral cenzitar. Tot așa a operat și actualul guvern, așa încât să mă ierte dl Justh, eu îi recunosc cinstea dsale politice, dar nu este cel puțin tragicomic, că dl Justh nu a adus sufragiul universal atunci când putea să-l aducă, având în mână puterea guvernării, ci se mulțamește să-l ceară acum în opoziție?

Congregația comitatului Făgăraș. Primim următoarele:

Pentru rectificarea adevărului din notița dată în „Gazeta Transilvaniei” Nr. 93 a. c. cu privire la hotărîrea clubului comitatens român din Făgăraș, Vă rog a publica următoarele:

Propunerea „ca membrii aleși să-și dea abdicarea din toate comisiunile comitatense în ședința generală de mâine — ceeace are să o facă publice președintele clubului — iar raportul vicecomitelui să nu se primească”, — pu-

sele superioare și pe un Prinț de familie veche, un aventurier cu râvna de a fi proclamat de Rege în Macedonia românească. E lux, desfrâu și sensualism pe toată linia, iar pe deasupra plutește ironia ascunsă a acestui presupus Democrat evreu, care socoate, că-i dă mâna să ridă de Abdera românească!..

Dar să intrăm puțin în analiza romanului.

Ne găsim în redacția „Tribunei”, gazeta de propagandă a grupării luptătorilor pentru drepturile țărânilor. Șeful redactor și conducător al acestei mișcări este un descendent din familie boerească, Grigorie Ponta, avocat și polemist distins. Gazeta mergea însă slab, căci, plină cu pagini teoretice, nu prindea în lumea de jos. Intrând însă în rândurile redactorilor și o tinără rusoaică, dna Subow, revoluționară din Rusia, al cărei bărbat fusese ucis la Moscova, pe baricade, nota gazetei ajunse să fie mai cu vervă și mai pe înțelesul mulțimei. Revoluționara rusească, convinsă că soarta țărânilor din România este identică cu aceea a poporului rus, luptă cu teorii sociale și politice, pe cari le-a adus de acasă și iată, că foaia răspândită, pornește să semene în sinul țărânilor române sămânța libertății și a desrobirei. Dorința acestei femei de temperament era de a aprinde focul răsvrătirei în România și să-l treacă astfel, prin contagiuni în Basarabia, ca să servească și Rușilor de semnal războinic, bun de imitat.

Ideia cu rusoaica asta distinsă se potrivește ce e drept, cu realitatea, ca nuca în părete, dar povestirea numai așa putea să fie mai senzațională. Destul că Grigorie Ponta, gra-

nându-se la vot — s'a primit cu 24 voturi — opt inși nu au primit-o, între cari am fost și eu, iar un membru s'a abținut dela vot. Considerând această hotărîre păgubitoare peste tot intereselor noastre — am declarat, că în momentul când se dă abdicarea din toate comisiunile, eu nu mai pot fi membru al partidului (!), pentru că nu este decretată pasivitatea (!) și singur ca protopop voiu rămânea să apăr interesele școalei și bisericei. Dar mare mirare, președintele și Dr. Șerban în adunarea generală au procedat contra hotărîrei clubului, ceeace însă corespondentul „Gazetei” retace.

Făgăraș, 1/14 Maiu 1911.

N. Borzea, protopop.

Congresul bisericei sârbești. Azi s'a inaugurat la Carlovăț congresul bisericei gr.-or. sârbe din Ungaria. Guvernul e reprezentat la congres, de către secretarul general dela justiție Rohonyi. Deodată cu congresul s'a început și sesiunea sinodală. Dupăcum se anunță din cercurile guvernului, sinodul nu va îndeplini nici cu acest prilej scaunul episcopatului sârbesc de Buda.

Noul șef al guvernului din Bosnia. Se anunță din Sarajevo: Șeful de secție, baronul Pittner, care înlocuiește actualmente pe adlaturul civil, a adresat, în numele corpului funcționarilor, o depeșă omagială generalului *Potiorek*, noului șef al guvernului din Bosnia.

Guvernorul orașului Fiume. „*Lega Autonomia*” în jurul căreia sunt grupați toți aderenții fostului deputat Piccardo Zanella, a ținut ieri o adunare de protestare împotriva guvernatorului orașului, care îndeplinește față de italieni funcțiunea unui fișpan dela noi.

Din Cameră. Astăzi s'a continuat discuția asupra bugetului ministerului pentru apărarea țării. A vorbit deputatul poporal Haller István și croatul D. Brankovici. Aceste din urmă a înșirat mai multe nedreptăți ce s'au comis, față de limba croată, în ceeace privește limba de serviciu la armata teritorială din Croația. După lege, în Croația în toate oficiile să folosește limba croată, tocmai așa este și la armată, unde și limba deocamdată este cea croată. Prin urmare la armata teritorială din Croația orice tipăritură oficială și orice îndrumare oficială trebuie făcută în limba croată. Oratorul a mai cerut și o școală de ofițeri în

Chiar romanul acesta „Das Volk steht auf!” a fost primit cu multă reclamă. Iar din dările de seamă ale presei austriace se relevă îndeosebi ura autorului în potruiva României. „Romanul se termină — scrie recenzentul dela „Oesterreichische Rundschau” — cu un hohot ironic la adresa păcatelor politice din toate taberele României, cari se încaeră de ani de zile și vor mai continua această campanie. Este un fel de *Abdera grecească*, pe care Brociner o vede în România din perspectiva lui vieneză”...

Așa dar un roman cu tendințe de actualitate. Scopul lui nu este altul, decât să răspândească în străinătate am tablou fioros al ultimelor mișcări țărânești din România dela 1907 și să arete statul român, ca un stat barbar, cu oameni politici spoliatori, cu țărani în stare aproape de îndobitocire și pe de-a întregul într'un stadiu complet de disoluție. În prefață autorul repetă legenda ziarelor cu „uciderea celor unsprezece mii de țărani”. Eroul principal al romanului e o canalie, care face propagandă poporanistă, până ce prin un ziar și prin cuvântările sale agită și răscoală țărânilor și în urmă, în culmea primejdiei, când vede consecința groaznică a faptelor sale, se retrage de pe teren și trece în tabăra guvernului. În contrast izbitor cu ignoranța și mizeria țărânilor, dl Brociner stăruiește apoi asupra superficialității oamenilor politici și prezintă clasa boerească cu toate slăbiciunile ei: pe un bărbat influent, care defraudează o jumătate milion dela Banca Poporului; pe o doamnă Nizetti, prototipul destrăbălării în cla-

ție sprijinului și iubirei acestei scriitoare, ajunge tribun al poporului și e ales la colegiul al treilea în parlament, unde rostește discursuri înfocate pentru emanciparea țărânilor. Ideile prind și mișcarea la țară se înfiripă în sfârșit. Poporul câștigă încredere în Ponta, după un mare discurs parlamentar. Un preot, în fruntea sătenilor, vine la dânsul și-i espune starea de mizerie, vorbindu-i de lipsa de pământ, de contractele cu arândașii, de camăta la sate și de boalele și foametea ce bântuie în popor. Îndeosebi de administrație se plânge, care cu subprefecții și jandarmii stau la dispoziția arândașilor și închid pe țărani, schingiindu-i și bătându-i cu biciul. Și zadarnică este căutarea dreptății prin judecată, căci: pentru țărânul român nu este dreptate! „Spuneți lucrurile aceste la gazetă, ca să se aile în lumea toată”, își termină părintele Catalin rugăciunea către Ponta.

Iar acum începe intriga. Tribunalul poporului ajungând un bărbat periculos, familia lui caută să-l potolească și mai ales să-l smulgă din relațiile de iubire și inspirație cu doamna Subow. Intervine mamă-sa și un unchiu al său și-i impun o căsătorie de combinație, cu o văduvă frumoasă și perversă, din cercurile aristocrației bogate. Cu această căsătorie își salvează cinstea numelui său, căci din zestre poate acoperi rușinea tată-său, care este boierul defraudant cu o jumătate de milion din banii publici, dar aduce o atingere liniștei și consecvenței sale; voința lui se clatină și se declară în el o criză sufletească. Acela care îl combate mai cu violență și succes

Croația, precum și mai mulți ofițeri croați. A mai vorbit Okolicsányi László, ministrul Hazay și la urmă prim-ministrul Hluen-Héderváry, care a răspuns, combatându-l din punctul de vedere al dreptului public, pe croatul Brankovici.

Cu aceste bugetul ministerului pentru apărarea țării a fost primit și în special.

A urmat la ordinea zilei bugetul ministerului de comerț, la care a luat cuvântul, raportorul Heltai.

Se crede că încă mâne vor trece și peste acest buget urmând să se trateze bugetul ministerului de instrucție.

Szterényi la Brașov. Casina maghiară din Brașov a desvelit ieri un bust al lui Szterényi. Cu această ocaziune, s'a aranjat o seară la care a luat parte și fostul secretar de stat. Szterényi a ținut un discurs în care a pomenit și de pacea cu naționalitățile, laudând pe Sași pentru ținuta lor patriotică și invitându-ne și pe noi Români să urmărim această politică de doi bani în trei pungi.

Tricolorul.

— Un comunicat oficios. —

Știrea dată de ziarul nostru cu privire la „ordinul confidențial” al ministrului de interne, prin care se oprește pe viitor batjocorirea culorilor noastre naționale — se confirmă și prin un comunicat al biroului telegrafic. Acest comunicat, însă, departe de a risipi nedumeririle noastre, dimpotrivă ne dă cuvânt să cerem și mai stăruitor lămurirea situației ce ni-s'a creat prin acest ordin.

„Magyar Távirati Iroda” spune anume;

In urma unei îndrumări a forurilor superioare, jandarmeria și poliția nu va mai socoli purtarea culorilor României (?) între orice împrejurări drept demonstrație naționalistă și, prin urmare, nu va recurge în-

este însuș unchiul său Nicu Ponta, un reacționar palavragiu, care interpelează guvernul în chestia mișcărilor țărănești. Căci de un timp încoace pericolul țărănesc crescuse; casele boierești dela țară erau în flacări; svonul că mulțimea de țărani a pornit spre Capitală, să o cuceriască, se răspândise. Unchiul face răspunzător în fața Camerei direct pe nepotul său, care ar fi autorul intelectual. Iar eroul nostru șovăiește, răspunde evasiv și sub presiunea împrejurărilor își schimbă convingerile.

E laș și nu are putere nici de a se pune în fruntea țărâniei, cere-l chiamă s'o conducă, nici nu are autoritatea de a înfrâna patimile răscolite; emoțiile multe cu tradările soției sale și regretul pentru iubita sa rusoaică, de care s'a depărtat, îl fac bolnav, tocmai când revoluția se întetește. Ard satele cu pară și pornește cruciada mulțimei, în frunte cu preoți și cu flamuri roșii, și în toiul acesta, descris cu sânge și venin de dl Brociner, se aud bubuiturile de tunuri ale armatei românești, care fac satele răsculate una cu pământul. Iar d-na Subow, revoluționara idealistă din Rusia, care ș'ar fi avut o parte esențială în această catastrofă, cade și ea doborâtă de armata pacificatoare.

Și iată tot ce e mai esențial, afară, bine înțeles, de epizodurile de intimitate, cari nu au în fond vre-o legătură cu ideea revoluției. Tendința, pe cum vedeți, e căutarea unor scene de un tragic brutal și uzarea de toate mijloacele vidente de operație în zugrăvire,

tre orice împrejurări la măsuri de retorsiune. Aceste culori s'au încetățenit în cursul veacurilor în așa măsură în portul și industria de casă a poporului, încât numai atunci pot da prilej la intervenție din partea autorităților, dacă combinarea culorilor (?) și mai ales locul și prilejul vor desvăli intenții de demonstrație. Organele jandarmeriei și administrative competente au și primit îndrumările necesare”.

Acest comunicat al biroului telegrafic se pretează mai mult la zeflema, decât să fie propriu a ne liniști. Pentru că ce înțeles pot să aibă, spre pildă, cuvintele „combinarea culorilor”? Culorile noastre naționale sunt culorile roșu-galbîn-vânt și orice altă „combinare de culori” creiază un tricolor strein, care n'are nimic de a face cu portul național al poporului românesc... Sau ce înțeles au cuvintele „locul” și „prilejul”? E îngăduit să porți tricolorul nostru la *horă* și *petreceri*, la sărbători naționale de acasă, sau e îngăduit să le porți numai într'un colț tănuț al casei sau... dacă ai trecut frontiera țării ungurești? Și, ce rost, au pe urmă cuvintele „intenții de demonstrație”?

Ordinul acesta „confidențial” incurcă și mai mult situația, recunoscând că aceste culori s'au încetățenit de veacuri în portul nostru național românesc și fac parte integrantă din el, dar în același timp îngrădește dreptul de a le purta cu măsuri de precauțiune cari fac acest drept iluzoriu. Dacă culorile aceste fac parte din portul strămoșesc al poporului nostru — cum de fapt și fac și cum recunoaște și ordinul ministrului de interne — *purtarea lor trebuie îngăduită fără orice restricție când îmbrăcăm portul nostru național, în orice loc și cu orice prilej.*

Iată de ce am stăruit și trebuie să

pentru a produce în cetitori impresii de desgust și de osândă. E o încercare de a scădea în ochii străinilor valoarea morală și economică a societății românești din „Hinterland”, cum îi zic de regulă publiciștii evrei. Căci da, ori câtă silință ș-ar da dl Brociner, în câteva pagini din acest roman, să ne laude muzica populară și să-l pună pe bătrânul maistru Huber să se inspire din geniul melodiilor noastre, ura străinului se dă pe față, la fiecare pas. Bine că autorul se desvălește singur în figura bancherului Manasse Teitelbaum, evreul, care tremură de groaza revoluției, ce se anunță, deoarece „mi-este teamă, ca nu cum-va primele victime ale revoluției să fim noi, sârmanii Evrei, cari vom suferi în mod nevoințat urgia bătailor”...

Nu, d-le Brociner, ceea-ce ai dat d-ta în acest roman nu este o icoană demnă a „Heimathsland”-ului d-tale, ci o plăsmuire artificială, făcută prin prisma urei d-tale de rasă și aceasta se cheamă pamflet politic și nu lucrare de artă!

stăruim pe lângă lămurirea acestei chestiuni. Iată de ce am rugat clubul nostru parlamentar să aducă ordinul confidențial în discuție înaintea Camerei, — pentru că goana după tricolor continuă. La Hodac chiar zilele trecute au fost condamnate 4 Românce pentru purtarea tricolorului, iar redactorul nostru a fost chemat chiar Vineră trecută înaintea judecătorului de instrucție pentru un articol în care arătăm un nou caz de goană după tricolor.

E, deci, chestia aceasta o chestiune destul de însemnată ca să nu trecem la ordinea zilei cu înregistrarea ei în câteva rânduri scurte.

Până și ziarele din România recunosc însemnătatea chestiunii. „Seara” din București a tratat-o chiar în mai multe numere și atât de firesc i-s'a părut că întreaga noastră presă de dincoace se va ocupa de ea, încât în numărul din urmă scrie:

„Ziarele de dincolo înregistrează cu satisfacție acest fapt, dar pretind cu drept cuvânt, ca ordinul ministrului de interne să se publice în „Monitorul oficial”, pentru ca toată lumea să știe despre ce este vorba. Altminteri, „ordinul confidențial”, va rămâne literă moartă și jandarmii, suprefecții, procurorii, judecătorii, vor face tot ce-au mai făcut. Nu se poate ști dacă guvernul Khuen-Héderváry va da ascultare dorinței legitime a Românilor. Ziarele românești de dincolo se tem, că ordinul neașteptat va rămâne „confidențial” și prin urmare nu va avea nici un efect”.

Numai „Tribuna” a discutat chestiunea aceasta temeinic, cerind publicarea ordinului în „Monitorul oficial”, câtă vreme celelalte ziare (cu excepția „Unirii” din Blaj) s'au mulțumit a-l înregistra aproape fără orice comentariu.

Organul dlui Vasile Goldiș (și zicem așa, convinși că comitetul nostru național nu poate să se îndetifice cu atitudinea politică a „Românului” de sub conducerea dlui Goldiș) n'a înregistrat ordinul acesta nici până azi... Poate nu va fi având vreme dl Goldiș să se ocupe și de acest fleac, având să susțină politica mangristă a episcopului său, cum o face și în numărul de Duminecă, în care ia apărarea lui pe chestia școlilor, adusă în discuție de ziarul nostru.

Ne adresăm, deci, cu rugămintea veche, de-adreptul deputaților noștri să adreseze o interpelare guvernului pentru a lămuri prin interpelare o situație care altminteri nu se poate lămurii.

Dr. Stefan Tămășdan,
medic univ. specialist în dentură,
Arad, vis-à-vis cu casa comitatului.
Palatul Fischer Eliz. Poarta II.
Consultații dela orele 8—12 a. m. și 3—6 d. n.

ANUNȚURII
se primesc cu prețuri moderate la administr. Tribunal.

Iar împăcarea.

Va să zică, Românii de „dincolo“ cearcă iarăși câțiva pași pe calea liniștită a împăcării. E și explicabil: după o luptă așa de încordată, e lucru firesc ca gândul să meargă spre pace. Și, iarăși, când ai câștigat atâtea biruințe, e cavaleresc să oferi tu pacea învinșilor!

Numai cât pacea între oameni și partide care se luptă din nevoi materiale pentru o îndestulare materială, e una, și alta pacea care poate rezulta din lupta între idei care stau una în fața alteia. Că X s'a împăcat cu Y, și ai lui X cu ai lui Y, ce lucru mai admisibil? S'a împărțit la câștig. Dar așa dori să știi în ce fel se pot împăca două idei care se exclud. Cunosce un singur fel: nimicirea uneia din ele. Și cine spune cel dintâiu cuvânt de pace, chiar provocat, arată că e dispus să renunțe la apărarea mai departe a ideii sale întregi. Iar o idee pe jumătate trăiește tot atâtea cât și un trup de om despăcat drept în mijloc.

Dar alții au alte păreri. Luptători oboșiți, biruitori mulțamiți, ei stau de vorbă cu dușmanul pe care poți să-l combați fără a-l urî, și pe care unii își rezervă a-l urî, fără a-l combate. Și, în loc să facă aceasta pe tăcutele, vorbesc în piața publică și scriu articole prime.

Părintele Ioan Papp, Vlădică de Arad, care, zicând că nu face politică, e adevărat Român-căci aceasta înseamnă a nu face politică imi potrivă Guvernului, a dat o masă grofului Tisza, care se știe ce dragoste adâncă ne poartă. Bună gazdă, Preasfințitul a dat musafirului mâncarea cu care e deprins, și nu doar cine știe ce varză cu slănină și mămăligă. Și, fiindcă masă de ministru fără discurs nu se poate, i-s'a dat și discursul cu care e deprins.

Dar asta la părintele e obiceiul vechiu.

Al doilea. Sirbii din Ungaria, oricât ne-ar fi aliați, rămân filozofi sociali cu o porțiță către Cîrmuire. Deci, când s'a întemeiat cercul unguresc „Galilei“, cu studenți și sociologi pentru împăcarea pe baza dreptății... sociale, a vorbit și bătrânul Milan Hodza, ca un adevărat hoga, despre cele sociale. Și un student român a luat și el cuvântul, în loc să ia o carte de istorie ca să afle că Galileo Galilei e acela care, împotriva tuturor, a strigat în ceasul osîndeii „E pur si muove“, ceea ce pe românește înseamnă: „Împotriva lumii întregi nu-mi dau gândul“.

Și mai ales al treilea.

Justh (și cu Batthány, fiindcă-i place să adauge) s'a rupt dela „pașoptiștii“ moderați ca să facă „pașoptism“ revoluționar. Ceilalți au murit politicește, el crede că va putea trăi. Pentru aceasta cere votul universal, fără a precisa. Socialiștii îl aclamă, fără a se confunda cu el, ori cu lupta lui. Și iată că la adunarea din Arad vorbește și deputatul român Șt. Pop, despre votul universal. Și se discută chestia unirii iusthiste-socialiste-valahe, Justh zicând între prieteni: da, iar foile lui Justh jurîndu-se: nu.

Între cei cari nu cred că au de ce să se bucure, ne numărăm noi aștia din România, mai toți. Și iată de ce. Socialismul dacă nu e împotriva nației, e mai presus de nație. Iar justhismul democratic nu se poate mișca decât în mijlocul aspirațiilor nației din care se alcătuiesc membrii noului partid. Ce avem noi să căutăm în casa vecinului când se sfădește cu nevasta, ca să primim azi ochii dulci ai unuia și mâne bătaia amândurora?

Dar se va zice; e o încercare de alianță pe un anume punct: reforma electorală; e un cartel pentru îndeplinirea unui singur punct de program. Așa ar fi, dacă n'am fi oameni, ci entități abstracte. Dar oameni sântem. Și sufragiul universal poate avea multe tâlmăciri și în practică; și fiecare tâlmăcire, atîrnă

dela firea națională anumită a unuia și a celuilalt. Și între cine luptă pentru „dreptul poporului“ plecând dela o concepție, și între cine pornește pornește dela altă concepție pentru același scop, va fi tot atîta deosebire cași cum eiar lupta pentru scopuri deosebite. Ba cu mai multă înviersunare la sfîrșit.

„Neamul Românesc“.

N. Iorga.

Scrisoare din Roma.

— D'Annunzio: Sfântul Sebastian. —

— Dela corespondentul nostru. —

Roma, 12 Mai n.

Multe glorii numără Italia, atât pe terenul artelor cât și pe terenul științific, glorii cari au făcut să răsune în cele patru unghiuri ale lumii numele lor și al țării blagoslovite de Dumnezeu, în cari s'au născut.

Cel mai mare poet — una din gloriile timpurilor actuale, — ieste Gabriele D'Annunzio. Atîta timp cât a trăit Carducci între acești doi mari poeți a fost întotdeauna un fel de întrecere pentru întâietate; și dacă Gabriele D'Annunzio nu l'a putut întrece, totuși în literatura italiană D'Annunzio rămâne alături de Carducci, de Dante și de Petrarca, iar operele lui, citate în toate cărțile școlare, vor rămâne ca un mare monument poetic și dramatic, cu care literatura italiană se fălește, iar streinătatea toată se întrece să-i traducă scrierile plătindu-le foarte scump.

Dramele lui D'Annunzio se joacă cu mult succes pe toate scenele din Italia, și când vreun afiș poartă numele unei tragedii d'annunziane, cu siguranță că teatrul ieste arhiplin, cu toate că, în actuala stare de lucruri în care se găsește spiritul italianesc, nu prea plac unele din tragedii și anume acelea în care se vorbește de dumnezeire, de Hristos, de Fecioare. Căci, trebuie să știe publicul românesc, că în toate piesele lui D'Annunzio, transpiră mult misticism și ideea creștinismului ieste îmbrățișată și dezvoltată destul de mult.

Motivul acestei tendințe religioase, nu-l vom examina aici, în cadrul unei „corespondențe“, dar țin să spuim că origina lui trebuie să o căutăm în prima dezvoltare a sufletului poetului, anume în educația mult religioasă ce se dădea acum 45 de ani în Italia, tuturor copiilor de catolici, mai ales în provincii ca Abruzzo, patria poetului, în care spiritul pur creștinesc nu a fost stricat de ideile masonice și evreiești, decât foarte târziu.

D'Annunzio nu posedă la perfecție numai limba italiană, dar și limba franceză, și de mai bine de șase luni de când poetul lucrează cu mare ardoare la un „Mister“, cu motiv pur creștinesc: *Sfântul Sebastian*. Se știe, cum acest sfânt, căpitan de pretorienii pe timpul lui Dioclețian, a fost martirizat din ordinul împăratului roman, pentru că aflase acesta că este creștin. D'Annunzio, după ce a studiat toate cronicile vechi cari tratează despre acest fapt, s'a pus pe lucru și în versuri, și în franțuzește a scris un „Mister“, o tragedie cu subiect creștinesc în versuri.

Nu numai atât, dar Debussy, marele compozitor muzical francez, de patru luni de zile lucrează la muzica ce va întovărăși pas cu pas dezvoltarea poetică a celor cinci acte în versuri ale „Misterului“, astfel că, *San Sebastiano* de D'Annunzio se așteaptă, în Franța ca și în Italia, ca un mare eveniment poetic și muzical. Atât de mare este curiozitatea lumii artistice și a gazetariilor, încât ziare din Italia și din America au trimis reprezentanți întra-dins la Paris ca să afle ceva dela poet despre „Mister“, însă D'Annunzio păstrează cel mai mare secret și gazetarii s'au întors decepționați pe la casele lor.

Însă, în ziua de 20 c. la Paris, va vedea lumina scenei „Misterul“, iar lumea va da bottezul artistic, încă odată și nu pentru cea din urma oară, mai opere de D'Annunzio; veți citi atunci sgomotul ce va face presa, sgomot bine meritat de oarece D'Annunzio, cu toate că este prea creștin în tragedie, este unul dintre cei mai mari poeți ai Italiei.

De altmintearea, subsemnatul a avut cinstea să facă mai multe traduceri de nuvele d'annunziane în „Tribuna“ și se mândrește a da publicului românesc câteva exemple de marele geniu al poetului italian.

Dr. P. Robescu.

Situația Românilor din Macedonia.

Am publicat într'unul dintre numerele noastre trecute impresiile dlui Istrate despre viața și soarta Românilor. Dăm astăzi, după „Seara“, impresiile unui alt excursionist:

„La multe excursiuni am luat parte, în țară și prin provinciile învecinate, am cutreerat multe țări străine și am văzut multe popoare, dar nici odată n'am avut, în urma unei călătorii satisfacția ce mi-a rămas acum după această excursiune în Macedonia.

Excursiunea noastră, pornită din dorința de a vedea țări și popoare puțin cunoscute, s'a transformat, imediat ce am pășit pe teritoriul turcesc, într'o călătorie triumfală, la frați și la prieteni. Turcii ca și Aromânii se întreceau în manifestații de simpatie și de dragoste.

Dela o vreme am pierdut noțiunea că facem o excursiune în numele și ca membri ai soc. Turiștilor din România, am lăsat la o parte unele preocupări de cercetători ai naturii, lumii și vieții în Peninsula Balcanică, am renunțat chiar la multe plăceri de ordin științific sau sportiv, și ne-am lăsat duși de valul entuziasmului ce ne-a purtat dintr'o sărbătoare într'alta.

Pentru noi a fost un continuu lanț de surprize plăcute, de primiri călduroase și de plimbări cu mare alai ori încotro ne mișcam; pentru frații noștri Aromâni a fost un moment de adevărată înălțare în ochii celorlalte națiuni, de izbucnire și expresiunea dragostei și recunoștinței lor pentru patria mare română și de închegarea și mai mare a lor în imperiul otoman; pentru Turci a fost o ocaziune nemerită de ași arăta prietenia lor sinceră față de Români și de a se achita de primirea călduroasă ce se făcuse excursioniștilor Turci vara trecută în România.

Celelalte națiuni, afară de Sârbi, nu s'au prea arătat; ba chiar grecii și (mai ales grecomanii) au avut uneori poziție dușmănoasă față de vizita noastră în Macedonia, deși eram în ajunul reluării relațiilor diplomatice cu Grecia. Pe unele locuri Sârbi (la Cumanova, Perlepe etc.), s'au unit cu Aromânii și Turcii la primirea călduroasă ce ni-s'au făcut; nu mai vorbesc de deosebita grije ce au avut prietenii noștri dela Belgrad de a ne aranja partea excursiunii și de a petrece în mod folositor și plăcut timpul ce am dat pentru Serbia și în special la Belgrad.

Bulgaria la Bitolia și mai ales la Ohrida, la Struga și la Wodena ne-au făcut o frumoasă manifestație de simpatie; la Bitolia consulul bulgar a asistat la slujba învierii dela biserica românească, iar la Stuga un domn ne-a urât bună sosire în numele comunității bulgare în limba românească din țară, amintind recunoștința ce el și mulți bulgari poartă țării românești unde și-au agonisit oarecari averi.

Programul alcătuit de dl G. Murgoci, organizatorul acestei excursii, s'a desfășurat aproape întocmai, punct cu punct. Timpul a fost foarte

Ocazie de cumpărat mobile!

Din cauza producției abundente poți afla pentru prețurile cele mai săzute mobila de **Székely și Réti** fabricanți de **Marosvásárhely** — psă la: **mobile în Piața Széchenyi-tér 47.**

Oamenilor acreditabili se vând și pe lângă
= plătire în rate lunare fără nici o urcare de preț. — — —

= Mare asortiment în trusouri pentru mirese. =
La cerere din provincie trimite bogatul catalog ilustrat

prielnic (numai în două zile a burat puțin o ploaie), iar mijloacele de transport foarte comode, așa cum puțin își pot închipui. Șoselele lasă de dorit pe unele locuri, dar în schimb variațiunea peisajelor, grija administrației, entuziasmul populației și voia bună a noastră nu ne-a dat răgaz de a băga în seamă greutățile inerente excursiunilor, în număr mare și în țări depărtate.

Administrația otomană și consulatele noastre, comitetele junilor turci (Unire și progres) și prietinii noștri Aromâni au aranjat tot ce privea excursiunea noastră începând dela Zibefce (granița turcă spre Serbia) și până în Salonic.

În gara la Cumanova a fost primul salut din partea populației aromâne și sârbe iar în Uskub o primire entusiastă și călduroasă din partea Turcilor și Aromânilor care s'a urmat din ce în ce în grad mai înalt la Veles, Pelope, Crașova și a culminat la Monastir (Bitolia) într'o primire împărătească. Toate autoritățile, cu guvernatorul, prefectul, primarul, cu școlile toate și armata în frunte cu eroul libertății Niazi bey, ne-au așteptat vre-o 2 ore în grădina publică, unde la sosire s'au rostit discursuri de prietenie și frăție, s'a cântat imnuri turcești și românești, iar în urale și cântecul muzicelor s'au străbătut străzile principale ale orașului: Deșteaptăte Române a răsunat până țirziu în tot orașul din muzicele militare.

Ziua de Vinerea Paștelor o petrecusem liniștit, toată la Crușova, numai între frați Aromâni: Dumineca Paștilor am petrecut-o de asemenea între Aromânii dela Bitolia.

Au fost momente de deosebită dragoste frățească și de adevărată unire în cugete și în simțire. Am văzut înaintea Altarului și i-coanelor, nu numai pe frații noștri Aromâni în bisericile aromânești unde se cântă în limba românească sau în dialect; dar am avut ocaziunea să vedem și să auzim cum se rugau aceluiaș Dumnezeu, în același limbă aromânească sute și mii de aromâni cari prin politică au fost prinși la biserică așa zisă grecească (făcută de Aromâni grecoman) în care însă se cântă grecește și din care poporul nu înțelege nimic Sute de copii de grecoman ne înconjurau peste tot și se întreceau să ajungă la simitul sau oul roșu ce l'impărțeau la ușa bisericii așa zise grecești. La Crușova și la Bitolia sunt zeci de mii de Aromâni cari se zic Greci, dar cari în momentele acelea sfinte își arată curățenia originii aromâne, căci femeii, copii și bărbați toți se închină și vorbesc românește în biserică. În asemenea momente mai mult ca oricând poți să-ți dai seamă de nația aromână, despărțită din nefericire în o ramură grecomană foarte puternică.

La Ohrida, Moloviștea și mai ales la Gopeș am găsit însă pe toți Aromânii într'una. Cele câteva ore petrecute la Gopeș, sat de munte pur aromânesc, unde câteva sute de copii cântau „Pe al nostru steag e scris unire“ și unde Aromânii ne-au eșit înainte cale de 2 ceasuri, vor rămânea neșterse din inima oricărui excursionist; ele ne-au dat măsura de energie, noblețta de simțire și dragostea pentru limbă și naționalitate a Aromânilor.

Cine poate descrie simțirea noastră când în satele răslețe ale Macedoniei am auzit răsunând cântecele românești, glăsuindu-se limba românească cultă și cultivându-se alături și graiul aromânesc, care nu-i decât ca un grai provincial, față de limba românească din țară.

Dar e de nedescris duiosia ce te cuprinde în mijlocul acestei națiuni alese în care nu se pomenește individ fără cunoaștere de carte, cu care te înțelegi dela prima vorbă, în care vezi tipuri bătrânești adevărat românești, unde vezi datinele și credințele identice cu ale noastre din Carpați, unde viața e curată și cugetul sfânt.

Orice sacrificii ce am face pentru menținerea acestei ramuri de românime, nu sânt prea mari. Vizitând aceste locuri și văzând cât de tari sânt Bulgarii și ceeace au făcut ei pentru ideea bulgară și pentru cultivarea elementului slav de acolo, ne cuprinde rușinea de puținul ce am făcut noi, pentru un popor

ce reprezintă o aristocrație în Peninsula Balcanică.

Și de-aceea încheiem: Români, cari aveți o inimă ce bate la ideea românizmului, care aveți sânge ce se înfăntă când ț-auzi limba între străini, cari aveți un simț pentru tradiții și credință, mergeți în Macedonia să cunoașteți lumea, să cunoașteți circumstanțele să vă găsiți frații. Veți reveni mai buni Români și deciși ca și noi să facem mai mult, să facem în adevăr ceva pentru frații noștri Aromâni, elementul cel mai supus, sincer și cel mai devotat noului imperiu Otoman“.

Cleidoscopul administrației din comitatul Hunedorii.

Cu acest titlu am publicat mai acum două luni o serie de abuzuri administrative a slujbașilor guvernului din comitatul Hunedorii, pentru a sluji drept pildă de cinstea cu care se fac trebile obștești în țara noastră. Comisia trimisă de ministrul de interne la fața locului a înregistrat o serie de victime mai ales în pretura Petroșeni, unde dela pretore până la gardist se fura ca-n codrul Vlăsii, fără nici o teamă de control sau de pedeapsă. Afacerile administrative erau lăsate în grija copiştilor cari explicau legea și dictau pedepse cum le venea la socoteală.

Știut fiind că toți slujbașii își schimbă crezul politic după cum se schimbă cei dela cârmă, de teamă să nu-ș piardă aderenții, ziarele tisaiste au sărit cu gura la bietul secretar de stat care conducea ancheta și i-au tras o săpuneală de să-i meargă fulgii. N'a folosit însă nimic, căci se vede că ministrul era strâns cu ușa și ancheta a urmat înainte. S'au descoperit abuzuri nenumărate; un econom al spitalului care făcea economie pentru el, un pretore care încasa amenzi în regie proprie, notari escroci și alte păcate cari se făceau în dragă voie.

Doi pretori au și murit de spaimă — unul în Brad altul par'că în Hunedoara — dar ancheta s'a făcut. Se credea însă în general că și aci numai cei din conducerea comitatului poartă vina — vorba ceea: dela cap se împute peștele — și după cercetări amănunțite s'a constatat că toate fărădelegile s'au făcut sub auspiciile subprefectului, care din reacredință și intenții păcătoase, vreme de cincisprezece ani, nu și-a exercitat o singură dată dreptul de control față de oficiile subalterne.

În consecvență — după încheierea anchetei — a fost amovat din post, iar luna aceasta în 30, când se vor ține congregațiile se va face alegere nouă. În interesul lui a fost pusă pe drumuri, de manechinii partidului muncii din Deva, chiar o deputație la ministrul președinte, dar fără nici un rezultat. Nouii aspiranți la scaunul de subprefect e notarul comitatens și pretorele Lazar Farkas din Baia-de-Criș. Pentru noi însă nu se va face nici o schimbare în bine, cu atât mai puțin, că cunoaștem pe amândoi ipochimenii.

O rugare modestă, care nu vă costă nici o obo-seală, dar administrației ziarului nostru poate fi de mare folos.

Ziarul nostru roagă pe onoratul public că la cererea președintelor curente sau la orice cerere sau cumpărare să se provoace că adresa firmei a eștit-o în „Tribuna“.

Un ziar modern.

Un eveniment important în presa pariziană: „Le Temps“, marele ziar cu alure grave și aristocratice, păstrător al tradițiilor, dar părtaș al noutății, al contemporanității, se mută. După ce a ocupat aproape treizeci de ani imobilul de pe bulevardul des Italiens, trece acum într'un palat nou, clădit cu tot confortul modern, în rue des Italiens, între bulevardul Haussmann și strada Taitbout.

Vechea clădire nu-i mai era încăpătoare și nici nu-l mai reprezenta cu destula maestate. Și-a construit alta, care, cu toate instalațiile ziarului, nu costă mai puțin de patru milioane.

Dar ea e tot ce poate fi mai desăvârșit: în primul etaj, sălile de redacție vaste, serate și luminoase: ascensori, un salon de recepție; în parter o sală vastă pentru toate serviciile administrației și unde e și biroul administratorului; în subsol, atelierelor tipografice, mașinele perfecționate.

Schimbarea e numai de locuință; ideile conducătoare ale ziarului, obiceiurile sale, colaboratorii săi, toate rămân aceleași. Organizația sa lăuntrică și generală nu suferă nici o alterare, fiindcă, pentru astăzi, ea e definitiv statornicită.

Sânt cincizeci de ani — 1861 — de când s'a fondat „Le Temps“, ca ziar a burgheziei franceze. Intemietorii lui sânt dnii Nefftzer, Scherer și Adrien Hébrard, cu colaborarea mai multor ziaristi de talent. Cei doi dintâi au lăsat însă curând locul de frunte dlui Adrien Hébrard, care s'a impus prin activitatea și inteligența sa și a rămas până astăzi directorul ziarului.

Până la 1878 formatul ziarului era mijlociu, dar nu era mai puțin interesant decât astăzi. Directorul se silea să aibă o foaie completă, literară și practică, devotată și artei și politice și comerțului. Din 1878, de când a luat formatul mare, ea dă aceeași atenție tuturor acestor chestiuni, dar îi adaogă inovațiile ziaristice moderne, cu firele speciale telegrafice și telefonice.

N'a fost cruțat nici un sacrificiu pentru a da ziarului cel mai mare prestigiu și cea mai impunătoare autoritate. Colaboratorii esențiali sânt la postul lor aproape dela fondarea ziarului. Ei au trecut prin vremile grele ale imperiului, s'au oțelit în luptă, au pătruns în toate culele lor marile noțiuni ale ziaristice.

Ideile pe cari le manifestă ziarul sânt liberale, întunecate însă de mulțori de spiritul de clasă. Grija lui, însă, de a se menține în limitele obiectivității e evidentă. Articolele sânt redactate cu multă competență, cu un aier savant. Se observă imediat o redacție de elită, atentă, sîrguitoare, migăloasă. De altfel, serviciul e astfel organizat ca să nu suferă nici cea mai mică neorînduială.

Redacția se deschide la 10 dimineața și se închide la 4 seara, cu o pauză de o oră, între orele 1 și 2 după amiază. În acest scurt timp, trebuie să se lucreze totul, iute și bine.

Între orele 10 și 11 se asigură serviciul străinătății, pus sub direcțiunea dlui André Tardeiu. Toate știrile aduse sau trimise de corespondenți sânt aranjate pentru tipar.

La ora 11 se adună redactorii politici, sub prezidența dlui Jacques Hébrard, fratele directorului ziarului, care de peste 40 de ani e primul redactor al lui „Le Temps“. Se discută toate chestiile la ordinea zilei până la apariția diui Adrien Hébrard, când se hotărăște munca pentru categoria politică.

Pela aceeași oră încep să sosească colaboratorii serviciilor de informațiuni, cari aduc știrile dimineții și le supun șefilor acestor servicii, domnii Fernand Mormmeja și Mathias Morhardt.

Se apropie amiaza. Secretarul de redacție dl Armand Schiler, un secretar de redacție ideal, adună manuscrisele, zorește pe cei înțrizați, mai taie din unele fapte diverse excesive și iată vremea mesei.

Între vrelle 2 și 4 se primesc ultimele știri. Firele speciale transmit în chiar biroul se-

Se dă ca sigur că partidul clerical va primi de acum pe Polonyi între membri săi.

— **Noul minister de comerț.** Ziarele bu-dapestane sânt informate că monarhul a aprobat ideea divizării ministerului de comerț și industrie. Numirea noului ministru de comerț, care va avea să elaboreze proiectul divizării, va urma în răstimp de cel mult patru săptămâni.

Ministrul de finanțe Lukács, actualul conducător al resortului de comerț, a fost Sâmbătă primit în audiență de Majestatea Sa la Gödöllő.

— **Azi ție — mâne mie** Ni-se scrie: Vineri în 5 Mai, c'am pe la orele 2 după amiază, o furtună groaznică s'a coborât asupra satului nostru *Buleni* (com. Aradului) Venind pe neașteptate, mulți plugari erau la lucrul câmpului. Din multimea fulgerilor, cari brăzdau văzduhul două s'au deslănțuit asupra avutului plugarilor noștri, omorînd pe loc 2 cai ai economului Gheorghe Popa și un bou al economului Mitru Fica. Fiindcă cei doi păgubiți, chiar acum pe timpul lucrului, au rămas fără vite la plug, inimile miloase le-au sărit în ajutor, gândindu-se la adezărul: „azi ție, mâne mie“.

În biserică, cu cucheta au strâns ctitorii 111 cor. 30 fil., iar părintele Ioan Cosma și Dnul Ștefan Peneș, au strâns fiecare pe câte o colecție specială contribuiri dela următorii:

Institutul „Cordul“ 20 cor., Mihaiu Zimbran 9 cor., Dr. Aurel Grozda, Dr. Ioan Papp și Ioan Coloja câte 5 cor., Teodor Ștefan 4 cor., Ioan Cosma, St. Peneșiu, George Mușă, Petru Fănața câte 3 cor., A. Căcinea, Ștefan Mișca, Dr. Cornel Albu, Iuliu Bodea, Gligor Frențiu, Salustius Barbul, Florea Borlea, Todor Brânda, Antonie Gatiș, Petru Babuța, Nicolac Cornea, Todor Toma, Dumitru Fica, Mitru Bocșa, Ioan Zimbran, Florea Burza, Havaleț Imre, Ilie Perva, Mitru Borlea, Miculae Brait, Kiurszky Iván și George Ruja câte 2 cor., Emil Noaghea, Petru Țurca, Mariuța Lucaci, P. Olar, P. Florea, Jurca Gligor, G. Tentea, I. Dărău, Ilie Vranița, Ignat Hogeș, P. Sirb, N. Popa, Filimon Popa, P. Vranița, T. Cornea, V. Suba, Sim. Moisa, Mitru Almășan, T. Motrea, V. Sârb, Mitru Crișan, T. Lascuț, G. Moț, G. Tentea, I. Suba, T. Mascinasi, P. Floriș, I. Fărcaș, Sim. Perva, P. Sava, G. Țuca, Mariuța Bocșa, Ileana Nișca, Sim. Brădean, Eva Zimbran, G. Ruja, M. Ruja, T. Sirb, Takács Lajos câte 1 cor., Ioan Suba 120, P. Horga 50 fil., Antonie Popa 40 fil., Iov Halmagian și Ioan Moisa câte 20 fil.

Cu totul s'au adunat 256 cor. 80 fil., care sumă s'a împărțit, la dorința dăruitorilor, după capetele de vite perdute, prîmînd George Popa, cu cei 2 cai trăzniți, 171 cor., iar Mitru Fica cu bou 85 cor. 80 fileri.

În numele păgubiților, primească miloșii dăruitori cele mai calde mulțumite și bunul Dzeu să le întoarcă însușit ajutoarele date.

Un butincian.

— **Despărțământul Reghin** (XXVI) al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român“ va ținea în 21 Maiu n. o prelegeră populară în comuna Idicel.

Prelegerile se vor ținea din partea dlor Simeon Zehan, preot în Cașva, Ioan Duma, preot în Săcal și eventual, dacă va permite timpul, Dr. Ilie Popescu, avocat în Reghin.

La aceste prelegeri sunt invitați toți, cari doresc înaintarea poporului român. — Pentru despărțământ: Dr. Ioan Harșia, adv. directorul despărțământului.

— **Fulgere în formă de bombă.** Turpain, profesor la Universitatea din Poitiers, a găsit mijloc, crede el, de a produce de câte ori și după voie fulgere în formă de bombă. Într-înălțimea l'a slujit, căci un trăsnet i-a topit antena aparatului de telegrafie fără sârmă, cu care studiaza furtunele și tot odată, la locul unde a încetat sârma de a se topi s'a produs fulgerul în formă de bombă. Turpain crede că pricina a fost împrejurarea că sârma făcea o cămășură și că s'a produs în partea a doua un curent invers, curgînd în sens contrar cu al fulgerului și că tocmai de aceea s'a produs și fulgerul în formă de bombă.

Acum va așeza o antenă cu coteluri într-o proprietate a Universității și deci crede că

fulgere de acestea se vor produce ori de câte ori va trece o furtună pe acolo. Avînd puțința de a studia multe cazuri, e cu puțință să se arunce asupra fenomenului mai multă lumină decât avem acuma.

— **Din Câmpie.** Ni-se scrie: Sântem iarăș în preajma examenelor dela școalele populare. Învățătorii au conștiința liniștită că au muncit din toate puterile, au trecut peste un an greu de muncă și pot să se bucure de plăcerile vacanței celei mari.

Au fost și sânt ani grei aceștia pentru învățători. Zilnic apar în ziarele noastre articole în cari se insistă neconținut și se arată direcțiunea în care e bine să-și aplice forțele. Învățătorii, cari înțeleg cătuș de puțin rostul nevoilor de astăzi, înțeleg și necesitatea unei activități conștiente față de neamul lor și nici nu întărzie să facă totul și nu se mulțumesc numai cu *strictul necesar*, ci se pun cu trup și suflet, cu toată dragostea în serviciul misiunii lor de apostoli, de dascăli ai poporului.

Mi-sa dat ocazia să văd roadele unei astfel de activități în comuna Dâmb (com. Cojocnei) în fruntea căreia stă părintele Colceriu. D-sa, care e albit de zile — trecut peste al 50-lea an de preoție — energie însă, are un bun ajutor în viaa neamului, în persoana tânărului învățător Ioan Rus.

Acest tânăr dascăl al poporului are o vorbă: „Român ești — trebuie să fii verde“ — zice el tuturor și aceste vorbe îl caracterizează deplin. Spiritul acestor vorbe l-am admirat și cu prilejul examenului ce-a dat în ziua de 12 Mai cu școlarii săi. A fost o zi de sărbătoare pentru comună: Asistau la examen, în sala spațioasă a școlii, dl comisar Ieronim Dănilă, părintele local, preoți și învățători din jur — numeros popor în haine de sărbătoare. Deși era zi de lucru, școala era ticsită de multimea, care asculta satisfăcută răspunsurile clare și precise ale micilor școlari:

Un școlar de clasa IV-a vorbea cu atîta mîndrie de „Roma și Români“, încât țese umplea sufletul de nădejde... S'a cântat cu însuflețire „*Peneș Curcanul*“:

Toți Dorobanți, toți căciulari,
Români de vița veche,
Purtând opinci, suman, ițari
Și cușma pe-o ureche.

Dar cel sergent fără mustăți
Răcnea: Să n'aveți teamă,
„Românul are șapte vieți
În pieptu-i de aramă“.

Și cât de vitejește termina cântecul:

Căci nu-i mai scump nimica azi
Pe lumea pămîntescă
Decît un nume de viteaz
Și moartea vitejească!

Un școlar de clasa a V-a a spus cu multă jale poesia „La noi“ de Oct. Goga. Altul da răspunsuri precise despre Ștefan, cel sfânt, Ladislau cel sfânt, Matia Corvinul Ioan Huniadi etc., neuitînd să accentueze că acești din urmă au fost Români, căci și chipul lor îi tradează.

După o scurtă pauză un băețel din clasa a II-a a recitat frumos. „Copilul și cartea“, unul altul, din clasa a V-a, poesia „Țiganul la vînat“, de: Speranță. Au urmat apoi frumoasele cântări de eopii „Viorică“ și „Intr'o vale lată“.

Ca continuare s'a predat trilogul: „Despre superstițiuni“ — de 5 băeți și la sfîrșit s'a cântat poezia vitejească: „Dan căpitanul“ și marșul: „Sânt vînător“. Acestea din urmă s'au executat pe trei voci, dîndu-ne acorduri cât să poate de curate în tempo cel mai plăcut.

E vrednic de recunoștință dl învățător Rus. D-sa s'a dovedit un dascăl la înălțimea chemării. Am dori ca toate școalele noastre din Câmpie să fie la nivelul școlii d-sale mo-dele.

Mihu.

— **O conferență despre naționalități la Viena.** Corespondentul nostru din Budapesta ne anunță, că fostul deputat cu program antisemit, dl Francisc Komlosy, va ține în curînd o conferență despre naționalități și su-

fragiul universal. Conferența se va ține la Viena.

— **Ofițer austriac în armata noului sultan al Marocului.** Ziarul „Depeche Marocaine“ din Tanger scrie următoarele:

Tânărul austriac Franz Czerni, agent și ofițer în armata răsculaților, se află acum la Curtea noului sultan, proclamat de răsculați, Mulei-Sin, în Mekines. El e bine văzut la Curte și a primit chiar însărcinarea de a reorganiza mehalele răsculaților cu ajutorul cătorva ofițeri germani.

Mulei-Sin, rivalul lui Mulei-Hafid, dispune acum de 6000 de combatanți și speră că va mai primi ajutoare dela triburile răsculate, din interiorul țării. Trupele lui își au lagărul principal la Mekines.

— **Trupa Slaviansky.** Trupa de 40 coriști Ruși de sub conducerea din Margareta Slaviansky va oferi o adevărată plăcere artistică publicului arădan și din provincie cu prilejul concertului, ce-l va da la 21 l. c. orele 8 seara în sala cea mare dela Crucea-Albă. Corul Slaviansky poate servi de model tuturor corurilor pentru că materialul vocii este de minune de adînc, — basul asemănător clopotelor și sopranelor curate ca cristalul, exactitatea executării programului, nuanțarea dela pianissimele cele mai fine până la cele mai puternice fortissime, e adevărată fascinare pentru public.

Publicul nostru se interesează intensiv despre concert, și e îmbucurător, că își cumpără deja bilete cari se pot căpăta la librăria Klein Mór și seara la cassă.

x Domnului N. Borovsky Budapesta. Sunt conducătorul asociației de consum. N'aș dori să amănca să-mi exprim mulțumitele pentru leacul Borolia.

De 7 ani sufăr de astmă și inecăciuni, mai la schimbarea aerului din toamnă și primăvară am avut dureri teribile, — odată eram mare fumător, dar am fost silit să abziec de fumat, am consultat toți medicii și am luat diferite medicamente, dar totul a fost zadarnic. Aproape desperasem. Am adus în prăvălie acest articol și am început să eu să-l folosesc, și de atunci sunt așa de sănătos, că nu pot să spun. Imi ungeam pieptul și spatele, după care, am început să fumez din nou, făceam preumblări mari, cari toate astăzi nu-mi mai strică. Îl recomand ori și cui.

Exprim mulțumitele mele dlui doctor pentru medicament, care m'a scăpat de-o boală cumplită. Endröd, 1911 Apr. 19. Cu stimă Vidovits Jenő m. p., conducătorul asociației centrale de consum.

x Aducem la cunoștința On. publică că dl Petru Ecker s'a retras dela conducerea prăvăliei de ghete „Turul“ din Arad și în locul lui am angajat pe domnul Eduard Weinberger. Rugăm On. public să binevoiască a onora cu încrederea lor și pe mai departe conducătorul nou și suntem cu toată stîmă: Direcțiunea fabricii de ghete „Turul“, societate pe acții în Timișoara.

Dr. VICTOR GRAUR.

Medic universal, medic școlar calificat, profesor de igienă.

Institut de dantistică.

Arad, Andrassy-tér Nr. 22. — Etajul I
În fața palatului administrativ (comitatului)

ECONOMIE.

Constituirea societății noastre de asigurare.

Sibiu, 14 Maiu n.

Azi a avut loc în sala festivă a Muzeului național adunarea de constituire a băncii noastre de asigurare. Nimic n'ar fi putut dovedi mai bine însemnătatea economică și națională a acestei adunări decît numărul neobișnuit de mare al acționarilor veniți din toate părțile.

Ședința, prezidată de dl Partenie Cosma, directorul Albinei, s'a deschis la orele zece. Întrîndu-se în discuția ordinei de zi, înainte de toate s'a simțit nevoia unei schimbări a

numelui societății. La început se plănuise a se da societății numele «Fortuna». Adunarea a hotărât însă să înlocuiască acest nume cu «Banca generală de asigurare». În același timp s'au mai introdus câteva modificări în statute, cari apoi au fost aprobate cu unanimitate.

Procedându-se la constituirea societății, se aleg în

Consiliul de administrație (direcțiune): Partenie Cosma (Sibiu), A. Cosma (Șimleu), Dr. G. Tripon (Bistrița), Sava Raicu (Arad), Dr. Coriolan Pop (Orade), Ion I. Vulcu (Orăștie), Petru Drăghici (Săliște), Nicolae Garoiu (Zernesti), Ion M. Roșu (Biserica-Albă), Dr. Aurel Cosma (Timișoara), Dr. O. Russu (Sibiu), Dr. L. Leményi (Sibiu), Dr. L. Borcia (Sibiu), Dr. Caius Brediceanu (Lugoj), Dr. N. Șerban (Făgăraș).

Consiliul de supraveghiere: Nicolae Ivan (Sibiu), Dr. M. Comșa (Săliște), Petru Stoica (Satu-nou), Matei Jiga (Făgăraș).

Alegerea directorului băncii de asigurare s'a amânat până după înregistrarea firmei la tribunalul de comerț. Până atunci cu agendele băncii a fost însărcinat domnul Ion Lapedatu, directorul „Ardeleni” din Orăștie.

Dorim primei noastre bănci de asigurare deplină prosperare spre binele popoului românesc!

Aceiaș zi s'a ținut, după amiază la orele 4, și adunarea „Solidității” tot sub președinția dlui P. Cosma. S'au discutat chestiunile la ordinea zilei.

Dr. Elie Dăianu (Cluj) a propus înființarea unei bănci ipototecare. La chestiunea aceasta au luat cuvântul dnii P. Cosma, I. Lapedatu și S. Raicu. S'a admis, în principiu, idea și propunerea s'a primit ca material și substrat de studiu.

Cei cari au luat parte la aceste adunări s'au depărtat cu impresia că au asistat la inaugurarea unei însemnate epoci în viața noastră economică. C.

Cooperativele pentru cumpărarea în comun.

Obiectul acestor întreprinderi îl formează cumpărarea de articole brute pe seama membrilor, cari le folosesc pentru trebuințelor lor. După soiul trebuințelor putem distinge: cooperative țărănești, pentru cumpărarea în comun de sămânțe, nutreț, îngrășăminte chimice și alte articole necesare în lucrarea pământului; tovărășii de meseriași, cari au de scop cumpărarea în comun de produse pentru prelucrare, ca piele, scânduri, oleiuri, fier, unelte ș. a. și tovărășii comercianților, cari își procură în comun mărfuri de negoț, pentru exoportarea unui rabat mai mare.

Dintre tovărășiile amintite, cele din urmă, având o organizație simplă, au luat o răspândire mai mare și sunt mai rentabile.

Aceasta e și natural când ne gândim, că întreaga comandă de articole să desface imediat, pentru că de obicei nu se cumpără mai mult, decât s'a scris de totalitatea membrilor. Impărțirea acestor articole se poate face la stațiunea unde se descarcă. Fiecare membru, sub controlul orga-

nelor cooperativei, își ia partea cât a comandat, așa că în cele mai multe cazuri nu e lipsă de un magazin. Marfa comandată și neridicată să licitează pe risicul celui care a comandat-o.

Intemeierea unui magazin comun nu e recomandabilă, decât numai în cazurile când cooperativa e puternică și are o desfacere mare. La astfel de tovărășii, de mulțori pentru completarea vagoanelor, ca să se cruțe speșele de transport, se comandă o cantitate mai mare, al cărei prisos se înmagazinează până la alte vremuri. În orice caz însă să nu se bage prea mult capital în astfel de magazine.

În ce privește forma lor, în cele mai multe cazuri s'a adoptat cea cu garanție limitată, care s'a dovedit de suficientă. Cercul de activitate trebuie astfel stabilit, ca întrinderea să se renteze.

E o concepție greșită, când la diferite ocazii — mai ales când bilanțul e slab — să aduce ca motiv, că scopul acestor cooperative nu este facerea de câștiguri, ci ajutorarea membrilor. Aceasta nu se poate admite din motivul, că până când cooperativa e o întreprindere supusă la schimbări cari pot să aducă pagube, nu e permis să se lase lucrurile ca să vie în joc garanția membrilor, ci trebuie să se nizuiască la întemeierea unor fonduri de rezervă, cari numai din câștiguri se pot aduna. Prin urmare, din amândouă punctele de vedere, trebuie judecată înființarea unei cooperative.

Unele bănci populare pot să ia în programul lor și cumpărarea în comun de articole pe seama membrilor. În primul loc trebuie să se aibă în vedere calitatea mărfii comandate și să se ceară pentru acest lucru totdeauna o garanție în scris dela vânzător. Mai favorabil este dacă toate comenzile și plățile să fac prin *casele centrale de cumpărări*, cari sânt înfățișate atât asupra prețurilor ce sânt în curs, cât și a calității ce diferite firme produc. Pentru calitatea mărfurilor și pentru controlul lor garantează casele centrale, cari țin în serviciul lor specialiști. Vânzarea să se facă după putință numai pe bani gata. Unde nu e posibil să se dea termene scurte, sau să fie îndreptați la banca poporală din localitate pentru credite.

Cum tot aceste principii trebuie să domnească și la cooperativele meseriașilor pentru cumpărarea în comun.

Acestea au să lupte cu mai multe greutate decât cooperativele agricultorilor, de aceia și răspândirea lor merge anevoios. Deși aceiaș calitate de marfă se comandă pentru toți membrii tovărășiei, totuși prelucrarea lor nefiind egală (pentru că nu toți meseriașii au aceleaș cunoștințe și aptitudini), nu arareori s'a întâmplat, că concurența membrilor, mărită de invidie, au dus lucrurile la desființarea cooperativei.

Prima condiție de rentabilitate este ca în fruntea acestor întreprinderi să

fie pus un om cu cunoștințe temeinice de mărfuri, și nepărtinitor.

Unde aceste cooperative au și un magazin comun de desfacere, e prudent dacă întreaga marfă depusă în vânzare, să se ia în comisiune. În felul acesta se împiedecă grămădirea de mărfuri eșite din uz.

Cooperativele negustorilor, fiind vorba mai mult de rabat, nu prea au o deosebită importanță.

O parte a presei și mai ales jurnalele cercurilor negustorești, atacă înființarea acestor cooperative, de cumpărare în comun, pe motivul că ar fi stricacioase comerțului și ar cauza slăbirea lui. Și — nu fără dreptate.

Pe cât în toată lumea, organizarea claselor se face pentru apărarea intereselor proprii și numai în al doilea loc vin interesele celorlalți. Pentru împrejurările noastre, aceste daune nu pot fi luate în considerare, deoarece noi nu avem o clasă de comercianți, cari să fie păgubiți.

La noi comerțul se află mai ales în mâinile străinilor și prin urmare dacă vom lucra pentru slăbirea lor, nu vom face mare păcat. (E.).

Poșta Administrației.

Petru Lunca, Rod- Respectivul e român, veți primi răspuns.

Abon, Nr. 4351. Abonamentul dv. expiră la 31 Iulie a. c.

Moise Popovici, Săghiștei. Am primit 14 cor. abonament până la 1 Iulie 1911.

Redactor responsabil: Iuliu Giurgiu.

„Tribuna” institut tipografic, Nichin și s. m.

MOBILE

din cauza schimbării localului
se vând cu prețuri

ieftine

în fabrica de mobile alui

BEISZ

Oradea-mare-Nagyvárad

dela 1 Mai în Rákoczi-ut 14.

C. ROTH

fabrică de salamă și articlii de cârnărie
Sibiu-Nagyszeben, Reispargasse 8.

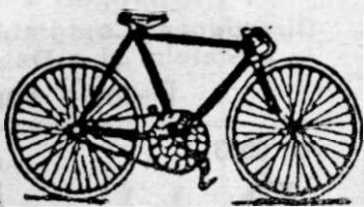

Recomandă specialități de prima calitate de cârnați, slănină și articlii de cârnărie, precum carne fină (kaiserfleisch), cîrnaț, slănină cu alu, gardine afumate, șuncă, limbă; în sezonul de iarnă măieși și sîngerete, specialități de măieși și sîngerete, paștete de carne și caș de porc; slănină pentru muncitori în cantitate de peste 25 kgr., și untură curată de porc topită în vase, ș. a.

La comande mari prețuri reduse.

Expediare cu poșta sau cu trenul. - Serviciu prompt și grabnic. Cu catalog de prețuri și cu alte informațiuni la dorință servim gratis și franco. Toate comenzile sunt a se adresa la firma de mai sus.

Bicicletele de re-
nume mondial :
**THE CHAMPION
PREMIER**

cu osie campanilă
roată automată (cu frână liberă) se vând pelângă
garanță de 3 și 5 ani cu prețul original a fabricii,
dar de nici o ridicare de preț în rate lunare de
12 și 15 cor. precum și

— **părți alcătuitoare pentru biciclete** —
ca gumă interioară și exterioară prima calitate, so-
nerie, lampe, pedale, lanțuri, roată automată, conus.
În urma circulației mari unde în toată Austro-
Ungaria trimite și în provinciile cu preț foarte redus
— în mare cu preț original de fabrică. —

Láng Jakab și fiul

mare comerciant de biciclete și părți alcătuitoare

Budapesta, VIII., József-körut 41.

Filiale: Baross-tér 4 și în Buda, II., Margit-körut 6.
Catalogul de lux cu 1000 de chipuri se trimite gratuit.

Prăvălie nouă. Prăvălie nouă.

Mészáros Károly,
croitor pentru domni
Kolozsvar, Szentegyház-u. 6.

Își recomandă depozitul bogat
asortat cu stoffe din țară și străi-
nătate, lucrează totfelul de haine
bărbătești la ultima modă, croi
modern, serviciu prompt, lucru
ireproșabil și prețuri moderate.

Florenthál Vilmos

ciasornicar și giuvaergiu

Segesvár, Beyergasse No 16.

Depozit bogat în totfelul de

ciasornice de aur și argint
precum și **ciasornice de metal**
și **nickel.**

Articlii de argint de China
Ochelari și zwickeri de Rathenov.
Reparaturile se execută solid și prompt.

POLACSEK HENRIK, strungar
artistic

Budapesta VII., Nagymezőutca 31.

Recomandă fabricatele sale pregătite din lemn de prima
calitate, ca bile pentru popici Lingnum-Sanctum, apoi
articole pentru aranjamentul cafenelelor, precum, bile,
dacuri pentru biliard, șahuri, domino, rame p. ziare,
în prețuri foarte moderate. Totodată iau în interprin-
dere totfelul de reparații în branșa mea, în preț mic.
Comandele din provincie se execută prompt și solid.

Márton Tamás

atelier cu mașini electrice pentru as-
cuțire artistică și fabricare de cuțite
în Marosvásárhely,

Piața Petöfi-tér No 1.

Se recomandă pentru pre-
gătirea și ascuțirea oricărui
soi de cuțite, ca cuțite pen-
tru căsăpie și bucătărie, pen-
tru masă și bricege, unelte
pentru ciobotari și cojocari
precum și ascuțirea bricelor
pre lângă prețuri convena-
bile și execuție ireproșabilă.

La trimiterea a șase
brice, barbierilor le
socotesc taxa numai
— pentru cinci. —

Crocsé Ferencz

proprietarul unei mine de piatră din
Gödömesterháza.

Atelier de pietrărie și monumente
în Marosvásárhely, Kalvária-u. 6.

Are în depozit monumente sepulcrale
din marmor, granit
și sienit, dela cele
mai simple până la
cele mai somptu-
oase, pregătește de
asemenea orice lu-
crări pentru edificii
și cavouri familiare.
Prețuri ieftine și
serviciu prompt.
Pianurile se exe-
cută gratuit.
Atelier modern.

Leon Tolstoi.

15

RĂȘBOIU ȘI PACE

ROMAN.

Trad. de A. C. Corbul.

(Urmare).

Și cu toate acestea pufni și ea de ris.

— Cu mare greutate a putut fi scăpat bietul om...
Și când te gândești că astfel petrece fiul contelui Be-
zukhow!... El trecea oare-cum drept un băiat bine
crescut și învățat... Iată rezultatul educației ce li-se
dă în străinătate. Imi inchipui că nimeni n'are să'l mai
prinească în casă, cu toată averea lui. Am voit să mi'l
prezinte și mie, dar am declinat imediat această
onoare... Am și eu fete!

— De unde ai aflat că-i așa de bogat, întrebă con-
tesa plecându-se către dna Kuraghin și întorcând spa-
țele domnișoarelor, cari se prefăceau că n'aud nimic.
Mi-se pare că bătrînul conte n'are decât copii naturali
și că Pierre e unul dintre aceștia.

Dna Kuraghin făcu un gest cu mâna.

— Are nu unul, ci douăzeci.

Prințesa Drubetzkoî care ardea de dorința să arate
că ea cunoștea intim pe toată lumea, luă cuvântul la
rîndul ei și rosti cu vocea înecată și cu importanță:

— Uite ce e: reputația contelui Bezukhow e bine
stabilită, are atâția copii, de nu le mai știe socoteala,
dar Pierre e favoritul lui.

— Ce frumos bătrîn era, nu mai departe de acum
un an, zise contesa; nici n'am văzut om frumos ca
lănsul.

— Da, dar s'a schimbat mult de atunci... Apropo-
s, vroiam să vă spun că moștenitorul direct al întregii lui

avere e prințul Vasile, care e rudă prin nevestă-sa.
Dar bătrînul, care'l iubește pe Pierre s'a ocupat mult
de educația sa și a scris împăratului în privința lui.
Nimeni nu poate ști, căruia din doi îi rămâne averea
după moartea care pare că se apropie, căci doctorul
Lorrani a și sosit din Petersburg... O avere colosală...
patruzeci de mii de servi și nu știu câte milioane ca-
pital. Știu asta cu siguranță, chiar dela prințul Va-
sile. Bătrînul Bezukhow mi-e cam văr prin mama, el
mai e și nașul lui Boris, adăogă ea, prefăcându-se a
nu da nici o importanță acestui fapt. Prințul Vasile e
de aseară în Moscova.

— Nu e oare însărcinat cu o inspecție?

— Da; dar între noi fie zis, inspecția asta nu e de-
cât un pretext. El a sosit de cum a auzit că contelui
Cyril Vladimirovici îi e mai rău.

— Dar eu tot la comedia aceea mă gândesc, **ma
chère**, făcu contele care văzând că cocoanele nu'l as-
cultă, se adresă domnișoarelor. — Oh! ce mutră o fi
făcut bietul polițai cocoțat în spinarea ursului...

Și începu să imite gesturile polițaiului, rîzând să
se prăpădească, cu un ris gros și sgomotos, cu risul
obicinuit al oamenilor, cărora le place să mănânce
bine și mai cu seamă să bea, încât i-se sguduia tot
trupul.

— Veți pofti diseară la masă, **ma chère**, adăogă el.

XI.

Se făcu o lungă tăcere. Contesa privea la dna Kura-
ghin și îi zâmbea cu amabilitate, fără ași mai da oste-
neala să ascundă mulțămirea ce o simțea, văzând-o că
se pregătește de plecare. Fiica dnei Kuraghin își ne-
tezea instinctiv rochia, uitându-se cu ochi întrebători
la mama ei, când decodată se auzi fuga mai multor inși
în odaia vecină, apoi căderea unui scaun și o fetiță
de vre-o zece ani, țînânduși cu o mână rochița albă

de muselină în care ascunsese par'că ceva; dete nă-
vală până în mijlocul salonului unde se opri brusc.
Fără îndoială că fuga ei sburdalnică o dusese mai de-
parte de cum ar fi dorit.

Pe urma ei venea un student în uniformă, un ofițer
de gardă, o fată de vre-o cincisprezece ani și un băe-
taş în jachetă, cu obraji roși și vioi.

Contele se ridică clătînându-se și înconjurînd cu
brațele trupul fetei lui:

— A! iat-o! strigă el... Azi e ziua ei, **ma chère**,
azi e ziua ei...

— Nu e vremea de îmbrățișat acuma, făcu contesa
cu o falșă severitate... E destul de răsfățată ca s'o mai
răsfăți și tu, Ilie!

— Bună ziua, drăguța mea; îți urez ani mulți și
fericiți... Ce copilă încântătoare! spuse dna Kuraghin,
întorcându-se către mamă.

Fetița cu ochi negri și cu gura mărișoară era mai
degrabă urită decât frumoasă, în schimb însă era de
o vioiciune fără păreche; tresărirea umerilor ei, cari
se agitau încă sub bluza decoltată, mărturiseau că
alergase mult; părul ei negru, buclat și sburlit, li că-
dea pe spate; brațele goale erau subțiri și nervoase;
purta încă pantalonăși garnisiți cu dantele, și picioru-
șele îi erau încălțate cu pantofi. Într'un cuvânt, ea era
în acea vârstă plină de nădejde, când fata nu mai e
copil, și când copila nu e încă domnișoară. Smulgân-
du-se din brațele tatălui ei, dete fuga la mamă și
cu toate muștrările acesteia, își ascunse obraji înro-
șiți în dantelele ce împodobeau mantila contesei și is-
bucnind în ris începu să povestească cu vorbe întretă-
iate ce se întâmplase păpușei ei pe care o trase numai
decât din poalele fustei.

— Vezi, vezi, mamă... e Mimi... vezi?

(Va urma).

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI.

SITUAȚIUNE SUMARA.

1910. 17 Aprilie.		ACTIV		1911. 9 Aprilie. 16 Aprilie.	
124 347 765	92 229 296	Rezerva metalică aur	121 861 723	171 258 636	171 469 723
	34 118 469	» trate aur	49 608 000		
1 551 345		Argint și diverse monete		1 211 194	1 323 049
63 480 349		Portofoliu român și străin		96 280 503	103 687 001
26 897 860		*) Impr. pe ef. publice	11 226 100	23 629 807	23 625 838
		» în cont curent	12 399 738		
11 999 924		Efectele capitalului social		11 999 924	11 999 924
14 925 995		Efectele fondului de rezervă		17 956 791	17 956 807
3 119 621		» » amort. imob. și mașin. de imprim		4 293 621	4 293 621
6 001 378		Imobile		6 021 138	6 021 242
711 930		Mobilier și mașini de imprimerie		728 669	728 705
674 558		Cheltuieli de administrație		607 415	712 343
105 605 725		Depozite libere		111 401 230	109 283 505
40 921 523		Conturi de valori		18 574 862	16 652 497
45 544 662		Conturi curente		61 024 483	52 256 453
445 782 565				524 988 273	520 010 708
		PASIV			
12 000 000		Capital		12 000 000	12 000 000
28 123 832		Fond de rezervă		30 135 439	30 135 439
4 151 646		Fondul amort. imobili. mobil. și mașin. imprim.		4 432 204	4 432 204
261 669 350		Bilete de bancă în circulație		339 675 910	337 145 870
1 226 178		Dobânzi și beneficii diverse		1 229 435	1 308 749
105 605 725		Depozit de retras		111 401 230	109 283 505
33 005 824		Conturi diverse, sold		26 114 055	25 704 941
445 782 565				524 988 273	520 010 708

Scomptul 5%

*) Dobânda 5 1/2%

Ministerul Finanțelor.
Direcțiunea Comptabilității Generale
a Statului și a Datoriei Publice.
Datoria Publică.

Nr. 6653.

19 Aprilie 1911

Publicațiune

Prima tragere la sorți a titlurilor de r.
4% amortibilă din 1910, împrumutul
Lei 44,199.000 se va efectua în ziua
19 Maiu / 1 Iunie 1911, ora 10 a.
în sala specială a Ministerului de Fina.
conform dispozițiunilor stabilite prin re.
lamentul publicat în »Monitorul Ofic.
Nr. 245 din 7 Februarie 1906.

La această tragere se vor amortiza titl.
pentru o valoare nominală de Lei 233
în proporția următoare:

5	titluri de câte 5.000 Lei	25
26	» » » 2.500 »	65
76	» » » 1.000 »	76
135	» » » 500 »	67

242 titluri pentru o valoare
nominală de Lei 233

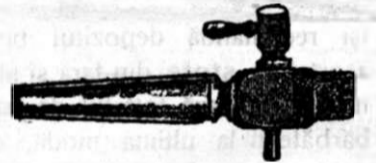
Publicul este rugat a asista la tra

Directorul Comptabilității G.
a Statului și a Datoriei Publi
D. Vbrovici.

Johann Seibel

strungărie artistică aranjată pe put
de mașini în

Brașov, Strada Lungă No 2

Pregătește și ține în depozit dopuri și pi
pentru buți, de cea mai bună calitate, ap
dacuri, bile și popice pentru biliard și p
picărie precum și toffelul de picioare pen
masă, pelângă prețurile cele mai modera
Celor ce cumpără a douaoră li-se dă rab
— Lucrări de ornament. —

Cele mai es-
celente instru-
mente pentru
săparea de :

fântâni arteziene
le pregătește și expediază
VÁRADY LAJOS
fabrică de instrumente în
H.-M.-Vásárhely, VI, Ferencz-utca
Nu trebuie să anteprenori; domeniile,
comunele, singuraticii: singuri pot
face săparea cu instrumentele sale.
PRIMLUCRĂTOR MILLOCEȘTE.
Recomandă și mașini pen-
tru împietitul de sârmă.
Catalog de prețuri gratuit și franco.
PREMIAT LA ȘASA EXPOZIȚII.

Stăbilimentul de sculptură în piatră al
Vld. FRANK VILMOS NÉ
Arad, Piața Boros Béni No 2.
Recomandă în atențiunea binevoitoare a
onor. public, magazinul său bogat asortat cu
petrii mormântale.

Pentru orientare țin să amintesc că firma aceasta o conduc dela
1882 spre cea mai mare mulțumire a publicului și și pe mai departe
scopul îmi va fi ca să satisfac stimeiții mei clienți cu serviciu prompt
și cu acuratețe. — Garantă deplină dă pentru îndeplinirea oricărei co-
mande măestrul sculptor, conducătorul stăbilimentului meu dl Iacob
Belloni, care de 42 de ani lucră în bransa aceasta. Rog deci binevoi-
torul sprijin — și pe mai departe. Cu tot respectul:
Văduva Frank Vilmosné.

Mare depozit de cuptoare.

Am onoare a aduce la cunoș-
tința on. public, că în Kolosvár,
Monostori-u. 7, am deschis
un mare magazin înregistrat
și provăzut cu cuptoare din țară
și străinătate, unde se află în de-
pozit permanent cuptoare moderne
de majolică stil secesion și cuptoare
de olane Daniel, precum și cămi-
nuri și cuptoare de bucătărie.

Atrag atenția publicului asupra de-
pozitului meu model, asigurînd-ul tot
odată despre calitatea perfectă ale arti-
colelor și prețurile cele mai solide.

Așteptând binevoitorul sprijin sunt
cu deosebită stimă:

Tamásy József,
Kolozsvár.

Localitățile balneare — Felix.

Pentru cura de vară și iarnă, lângă Oradea-Mare.

Deschise întreg anul. Cel mai bogat izvor cald în sulfur, la temp. de 49 grade C. și cu o cantitate zilnică de 17 milioane litri. Contra bolilor de reumatism, podagră și ischias, contra asudării și contra boalalelor femeiești. - : In 1909 au fost vindecați 9200 bolnavi. Localitățile balneare din Felix, cele mai eficace dintre toate stațiunile de acelaș fel. Băi de vară, și nisip etc., 250 camere, loc de întâlnire, sală de pian și lectură, restaurante excelente, taraf de țigani, Dumineca muzică militară, joc de tennis, promenăzi frumoase, parc de 400 de holde cu plantație minunată de brazi: 16 trenuri de persoane circulă zilnic dela 1 Maiu n. Oficiu poatel, telegrafic și telefonic. Taxă de cură și p. muzică nu este. Prospecte trimite direcțiunea. (Felix — gyogyfürdő).

Nagy Sándor, sculptor, Arad, Kossuth-u. No 4.

-: In stabilimentul de pietrărie a lui Mairovitz. -:

Execută și reparaază

lucrări de sculptură artistică

figurate și decorative precum și portrete după natură și fotografii, monumente mormântale, totfelul de produse ale industriei, apoi lucrări moderne sculptate pentru decorația zidurilor din teracotă, piatră, ghips, ciment și din alte materii pelângă prețurile cele mai ieftine și serviciu conștiinșos.

In 1904 a câștigat dela societatea din Budapesta a văpsitorilor auritorilor și lustruitorilor diplomă. —

Taferner Antal

auritor de biserici și saloane Versecz, Temesvâri-u. 20.

Primește spre executare, conform planului aurire și reparare, iconostase, altare, s. mormânt, acoperiș de turnuri, aranjamente bisericesti apoi pregătirea tuturor lucrărilor de bransa aceasta precum și repararea și vopsirea de nou a monumentelor deasemenea și orice icoane bisericesti. La dorința pregătesc prospect; pentru vederea lucrărilor în provincia merg pe — — — speșele mele proprii. — — — Execuție promptă. Serviciu conștiinșos.

INȘTIINȚARE.

Am onoare a aduce la cunoștința on. public român din loc și jur, că am înființat în Arad, Józseffőherczeg-uf No 9, un

nou institut de văpsit, curățire chimică și spălarea albiturilor cu aburi

bine aranjat și corăspunzător cerințelor moderne de azi

Praxa câștigată pe acest teren în capitală și alte orașe mai mari ale țării, sunt în stare să îndeplinesc toate condițiile celor mai gingașe pretenziuni. Asigur onor. mușterii pelângă serviciul prompt și efeptuarea — cu prețurile cele mai ieftine.

Rog binevoitorul sprijin, al on. public

Cu stimă:

EUGEN JUNCAN.

Comandele din provincie se efeptuiesc prompt.

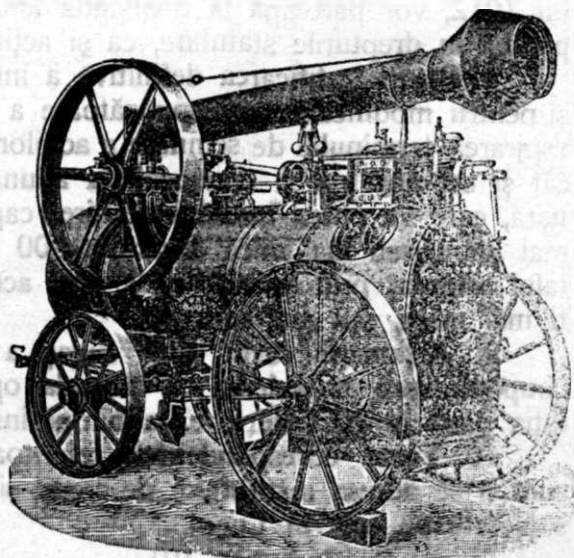
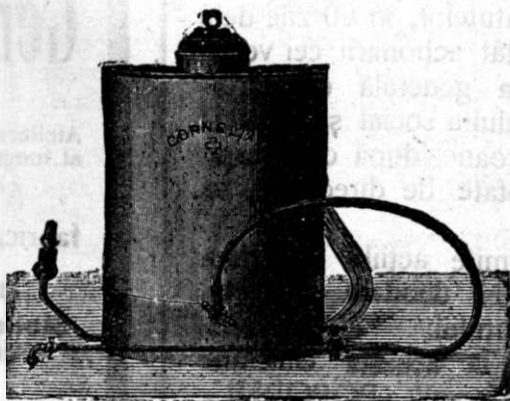
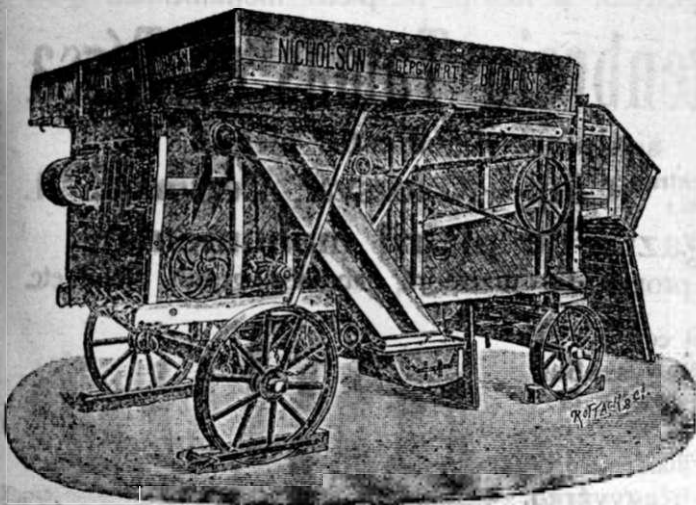
Frații Burza

Nr. telefonului 601.

Cea mai mare firmă românească din Ungaria.

Arad, Piața Boros Béni-tér 1. Casa proprie.

Recomandă magazinul lor bogat asortat de ferării, arme și mașini agricole cu prețurile cele mai moderate și cu platire în rate.

Cu garnituri pentru trierat și cu prospecte pentru mori servim bucuros, eventual pentru primirea lucrurilor acestora și facerea con-

„POPORUL“

instituit de credit și economii societate pe acții în Lugoj.

PROSPECT DE EMISIUNE.

Adunarea generală a institutului de credit și economii »POPORUL« societate pe acții în Lugoj, ținută la 23 Februarie a. c. a decis urcarea capitalului social dela cor. 220.000, la cor. 600.000, prin emisiunea alor 3800 acții noi, și îndeplinirea acestei operațiuni a încredințat-o subscrisiei direcțiunii.

Pe baza acestui mandat avem onoare a prezenta lista de semnare cu următoarele condițiuni:

1. Institutul de credit și economii »POPORUL« societate pe acții în Lugoj urcă capitalul social dela 220.000 coroane la 600.000 coroane și esmite spre acest scop 3800 acții noi în valoare nominală de 100 cor. bucata.

2. Semnarea acțiilor se efectuește pe listele de subscriere aflătoare în biroul institutului și la persoanele încredințate din partea direcțiunii și se încheie cu 30 August a. c. Solvirile până la acest termen se efectuează la purtătorii listelor de semnare, iar după expirarea acestui termen numai la cassa institutului.

3. a) Fiecare acționar vechiu al institutului are drept să opteze și subscrie pe baza acțiilor sale, până în 30 Iulie a. c. câte o acție nouă după fiecare acție veche, pe lângă prețul de 100 coroane și 2 cor. spese de emisiune adică total 102 cor. de acție. b) Acționarilor vechi se mai rezervă dreptul a opta tot după 2 acții vechi câte o acție nouă cu prețul de 120 cor. plus 2 coroane spese de emisiune adică total 122 coroane de acție. c) Restul acțiilor adică 500 bucăți, precum și acțiunile neoptate de acționarii vechi se vor vinde și la reacționari cu prețul de 140 cor. plus 2 cor. spese de emisiune total 142 cor. de acție.

4. Transmiterea dreptului de opțiune se admite numai în favorul cutărui acționar vechiu și direcțiunea își rezervă dreptul a accepta sau a respinge fără motivare semnările de acții efectuate prin persoane cari nu sunt acționari.

5. La semnarea acțiilor este a se solvi de acție a) 10 cor. b) 30 coroane și c) 50 coroane, plus 2 coroane spese de emisiune, iar în decurs de 30 zile după expirarea termenului de semnare, adică până la 1 Septembrie a. c. 20% (10 cor.) de acție iar restul în următoarele 7 rate egale:

Până la 1-a	Noemvrie 1911	10%	=	10	coroane de acție
» » »	Ianuarie 1912	»	»	»	»
» » »	Martie	»	»	»	»
» » »	Mai	»	»	»	»
» » »	Iulie	»	»	»	»
» » »	Septembrie	»	»	»	»
» » »	Noemvrie	»	»	»	»

6. Suma incursă peste valoarea nominală a acției după detragerea speselor avute cu emisiunea va intra în fondul de rezervă.

7. După ratele solvite se garantează acționarilor o fructificare de 5%, iar după ratele nesolvite la timp se compută 6% interese de întârziere și se aplică § 10 din statute. Spre cuitarea ratelor plătite se vor estrada acționarilor tittle provisorii, iar în contra acelor după achitarea deplină, se vor libera acțiunile originale. Acțiunile a căror preț deplin va fi achitat până la finea anului 1912, vor participa la dividenda anului 1913 și se vor împărtași în drepturile statutare, ca și acțiunile vechi.

8. Pentru ratificarea definitivă a înmulțirii capitalului social și pentru modificarea corespunzătoare a statutelor, în 60 zile dela expirarea termenului de semnare a acțiilor, atât acționarii cei vechi, cât și cei noi vor fi convocați la adunarea generală extraordinară, care va putea hotărî înmulțirea capitalului social și la sumă mai mare, sau mai mică decât 600.000 coroane, după cum capitalul asigurat prin semnările de acții acceptate de direcțiune, va fi mai mare, sau mai mic.

9. Acționarii vechi sunt rugați a trimite acțiunile lor (fără couponi) spre provederea cu clausula optărei, deodată cu declarația până în 30 Iulie a. c. la biroul institutului.

10. Toate corespondențele referitoare la aceasta emisiune sunt a se adresa institutului de credit și economii »POPORUL« societate pe acții în Lugoj.

Lugoj, la 14 Aprilie 1911.

Direcțiunea.

= Atelierul de fotografariat a lui =

== Csizhegyi Sándor ==

Cluj—Kolozsvar, Piața Mátyás király-tér Nr. 26.

— (Lângă farmacia lui Hintz). —

Aici se fac și se măresc cele mai frumoase fotografii, deasemenea acvarele, picturi în olei, specialități în pânze ori mătase, cari prin spălare nu se strică. La firmă fiți cu băgare de seamă n'o confundați, Cluj—Kolozsvar, Piața Mátyás király-tér No 26, lângă farmacia lui Hintz. — Referindu-vă la acest ziar veți avea favor în prețuri.

Invenție senzațională.

Szabadalom
m. 3956.

Törvényileg
védeve 141.

Brevetat sub
No 3956.

Scutit prin lege
sub No 141.

• ANTICOL •

In atenția prăsititorilor de vite!

ANTICOLUL e de un efect uimitor COLICEI.
în contra:

Experiența de doi ani la regimentul I. de husari arată că în contra colicei nu există un alt leac mai cu efect decât ANTICOLUL, deoarece în toate cazurile și un prav ajunge ca să producă efectul așteptat. La cai în cazurile cele mai grave e destul un prav, vindecare la 1½ ore. La vite cornute 1 eventual 2 pravuri, vindecarea 1 oră. In propriul interes comandă o cutie, ca să o ai în caz de lipsă, costă 4 coroane (2 pravuri).

Se poate comanda la:

LABORATORUL ANTICOL

Mayer Ignác, med. veterinar șef reg. Brașov.

Kaiserl. und Königl.
Husaren-Regiment Kaiser No 1.

Certificat.

Subsemnatul am folosit preparatul dlui Mayer Ignác, medic veterinar de stat, la boala așa numită colică, atât a cailor mici cât și la ai regimentului, cu un rezultat uimitor, pentru care, precum și pentru forma ușor de usat îl recomand cu căldură orișicui.

Brașov, 21 Aprilie 1896.
(L. S.)

ss. Litke, colonel.

Primul atelier ardelean aranjat cu putere electrică pentru scobirea pietrelor și fabrică de pietrii monumentale.

Gerstenbrein Tamás és Társa

sculptori și măestrii pletrari.

Atelierul central
al magazinei: Cluj—Kolozsvar, Dézsma-u. 21.

Magazin de pietrii monumentale,
fabricate proprii din marmoră, labrador, granit, sienit etc.

Biroul central:

Sibiu—Nagyszeben,
Fleischer-gasse 17.

Filiale:

Déva și Nagyvárad.

